

Inbreng fractievoorzitter Coen Sleddering VVD Rijswijk

Kaderdebat dinsdag 9 juli 2019

Meneer de Voorzitter,

Zelden is de VVD Rijswijk met zoveel zorgen aan de voorbereidingen van het Kaderdebat begonnen. Een tekort over 2018 door vooral tegenvallers bij Jeugdzorg, de grondexploitatie (GREX), Rijswijk Buiten, negatieve ontwikkelingen in 2019 en een niet-sluitende meerjarenbegroting voor de komende jaren. Daar komt als klapper op de vuurpijl de mededeling van vorige week bij dat de accountant de jaarcontrole over 2018 niet op tijd heeft kunnen afronden door een gebrek aan capaciteit c.q. medewerking door het ambtelijk apparaat van de gemeente Rijswijk.

Als ik lid zou zijn van de Raad van Commissarissen van de nv Rijswijk had de conclusie niet anders kunnen zijn dan dat dit bedrijf *out of control* is en dat de organisatie geen grip heeft op de financiën. De directeur zou worden aangesproken en worden aangespoord tot het nemen van stevige maatregelen, het instellen van een uitgavenstop en een tot nadere orde te bepalen sobere bedrijfsvoering.

De vergelijking met een bedrijf gaat voor de gemeente Rijswijk niet helemaal op. Het financiële beleid bij de lokale en nationale overheid kent vele onzekere en soms onberekenbare factoren, waar het apparaat beperkte invloed op heeft. Het komt dan juist aan op goede informatiestromen, transparantie, de juiste mentaliteit, de juiste inzet en politieke moed van leiding en medewerkers. Aan deze zaken heeft het de afgelopen periode helaas ontbroken.

Laat ik achtereenvolgens de jaren 2018, 2019, 2020 en verder doornemen:

2018

Ik las de inbreng van de VVD Rijswijk bij het Kaderdebat van 3 juli 2018 er nog eens op na. Toen zei ik tegen het net aangetreden nieuwe College, toen nog inclusief de VVD Rijswijk, het volgende:

“De meerjarenbegroting voor Rijswijk ziet er op het eerste gezicht zonnig uit. Dat is mooi, maar van de VVD Rijswijk klinkt nu al een waarschuwing voor de komende jaren. De cijfers lijken leuk, maar de marges zijn smal en met een beetje tegenwind kan het zo maar omslaan”.

Helaas kwam die tegenwind er al snel in de vorm van de septembercirculaire van de Rijksoverheid, die bij het opstellen van de begroting voor 2019 nog geen

rol had gespeeld. Toen al konden wij de aanstormende financiële ellende aan zien komen. Maar het College deed niets. Sterker nog, corrigerende financiële maatregelen werden niet genomen of zelfs geblokkeerd door de onze toenmalige coalitiepartijen. Ik denk hierbij even aan bijv. de grondexploitatie in RijswijkBuiten, waar het bouwen van minder sociale woningen en iets minder groen dan gepland onbespreekbaar bleek. De fractie van de VVD Rijswijk was daar zeer ongelukkig mee en zag dat er in het College geen steun was voor voorstellen met betrekking tot een degelijk financieel beleid. De tekst “er zijn reserves genoeg” kwam ons iets te vaak langs. Tijdens de Kerstdagen van 2018 werd het de fractie van de VVD Rijswijk duidelijk dat de VVD Rijswijk er niet in zou slagen om een degelijk financieel beleid in Rijswijk tot stand te brengen met het toenmalige College. U kent het vervolg, in februari stapte de VVD Rijswijk uit de coalitie naar aanleiding van de Energievisie. Die visie was en blijft het bewijs voor het financiële en visionaire dromenland waarin men verbleef!

En helaas hebben de drie overgebleven partijen in dat College, GroenLinks, D66 en WIJ., het werk toen uit handen laten vallen, gingen er maanden verloren en was de tegenvaller bij de jeugdzorg nog niet eens in zicht. Bij de formatieonderhandelingen kregen wij van de ambtelijk organisatie een overzicht van de financiële situatie. Het was op 6 maart 2019. Het woord “jeugdzorg” komt daarin niet voor en “er is een sluitende meerjarenbegroting tot 2022”. Als dat geen bewijs is voor het niet onder controle hebben van de organisatie, dan weet de VVD Rijswijk het niet meer.

En dan de soap over de accountantscontrole van 2018.

Ik vraag mij werkelijk af of het College de brief van de accountant met de verklaring voor de vertraging heeft gelezen.

Wat staat er namelijk? De accountant geeft bij het begin van de controle aan dat er extra gecontroleerd gaat worden op de inkoop/aanbestedingen. In het voorjaar geeft de gemeente bij de accountant aan dat voor die extra controleactiviteiten geen capaciteit is om de juiste stukken op te leveren en op 17 juni deelt de accountant mee dat de gemeentelijke organisatie nog zaken moet opleveren. Als dat gebeurt, dan is het op tijd opleveren van de controle binnen één week mogelijk.

Wat denkt het College nu echt van deze brief? Is dit een voorbeeld van het bekende accountantsgedrag, waarbij wijzen naar anderen en zichzelf indekken centraal staat? Of is er juist iets enorms verkeerd gegaan bij de ambtelijke organisatie en het College?

Daarom de volgende vragen:

- Wanneer precies heeft de ambtelijke organisatie aan de accountant medegedeeld dat er geen capaciteit is voor het aanleveren van de juiste stukken i.v.m. het inkoopproces?

- Is deze mededeling van de ambtelijke organisatie besproken met het College en is het College hiermee akkoord gegaan?
- Wat was de reactie van de accountant op deze mededeling?
- Is er in de tijd tot 17 juni geen informatie-uitwisseling tussen College en accountant geweest?
- Is het College soms van mening dat de Raad over het gebrek aan capaciteit en de mogelijke gevolgen daarvan voor de controleplanning terecht niet is geïnformeerd?

Op basis van de antwoorden van het College zal de VVD Rijswijk hierover een definitief oordeel vellen, maar vooralsnog vindt de VVD Rijswijk deze gang van zaken treffend en het beeldende bewijs dat de organisatie Rijswijk niet onder controle is.

2019

Wij zijn intussen aangekomen in 2019 en er zit een nieuw College. De ene tegenvaller na de andere komt naar boven, het nieuwe College kondigt de tekorten aan en gaat voor de jaren vanaf 2020 maatregelen nemen. Ook voor 2019 stelt men bezuinigingsmaatregelen voor. Hard nodig en verstandig. De VVD Rijswijk complimenteert de wethouder Financiën voor zijn informatiedrang naar de Raad. De VVD Rijswijk zegt wel: Geef 2019 niet op, accepteer geen tekort over 2019!

De keuzes die het College maakt zijn echter halfslachtig, namelijk enkel kijken of het mogelijk is om geld dat nog niet is uitgegeven te schrappen of *on hold* te zetten. Dat is de makkelijke weg. De VVD Rijswijk zou zeggen: het College ontkomt er niet aan om echt keuzes te maken door met bepaalde activiteiten gewoon te stoppen en met name in de programma's die het tekort veroorzaken, in dit geval RijswijkBuiten en het Sociaal Domein. Want, is het niet zo dat in het financieel kader van de Colleges steeds staat dat tekorten in een programma opgevangen moeten worden in dat programma zelf? De VVD Rijswijk zou graag zien dat er in het Sociaal Domein structureel minder geld wordt uitgegeven nu de financiële positie van de gemeente zo onder druk staat. Het College komt niet verder dan het innovatiebudget, €93.000,-, en de inloop GGZ €103.000,-. Slechts twee ton op een miljoenenbegroting. Kan het College aangeven waarom slechts deze twee posten zijn opgenomen in het ombuigingslijstje? Waarom wordt er niet gekeken naar het armoedebeleid en de stapeling van bovenwettelijke voorzieningen?

Natuurlijk zal dit pijn opleveren, maar het is niet anders. En die pijn moeten we helaas ook doorgeven aan andere organisaties die deels van de gemeente afhankelijk zijn. Waarom kiest het College niet voor het achterwege laten van de prijsindexatie bij subsidie ontvangende organisaties? En ja, ook eerder

afgesproken uitgaven moeten ter discussie worden gesteld. Ik noem als voorbeeld het door de RijswijksBelang al eerder genoemde kunstwerk op het Bogaardplein. Heroverwegen moet kunnen! En ook geen nieuwe wijken lastig vallen met ‘het nieuwe inzamelen’. Graag een reactie op deze vragen.

Dit, en het vorige College, gaan voor “de boel op orde brengen”. Voor de VVD Rijswijk is voor 2019, maar ook voor 2020 en 2021, dat ook het belangrijkste, zo niet het enige criterium om te beoordelen of een activiteit door de gemeente ondernomen moet worden. Maak die belofte van de boel op orde brengen bij infrastructuur en groen nu eens waar! En wees dus terughoudend met het opstarten van nieuwe activiteiten die niets met “de boel op orde” te maken hebben

Door het vorige College zijn enorme bedragen ingepland voor de nota dienstverlening. In de komende jaren €300.000,- in 2019 en in de latere jaren ieder jaar €600.000,-. Totaal een bedrag van 2,1 miljoen euro. Kan dat niet een tandje minder vraagt de VVD Rijswijk aan dit College. En nu wij het toch hebben over de dienstverlening, vraag ik de aandacht van het College voor het thuisbezorgen van reisdocumenten en identiteitsbewijzen. Ik kan mij nog goed de discussie over dit onderwerp in de Raad herinneren. In ieder geval is de VVD Rijswijk akkoord gegaan met deze dienstverlening, er van uitgaande dat hiervoor een kostendekkend tarief zou worden gehanteerd. Nu blijkt dat de gemeente op ieder thuisbezorgd reisdocument en identiteitsbewijs een tientje toelegt. Het antwoord van het College op vragen vanuit de Raad daarover is werkelijk bedroevend: “Ja maar we hebben wel tevreden klanten.” Tja, als een winkelier onder de kostprijs gaat leveren heeft hij tevreden klanten, maar uiteindelijk wel een failliete winkel! Wil het College toezeggen dat deze extra dienstverlening voortaan een op zijn minst kostendekkend tarief krijgt?

2020

Voor de begroting van 2020 verwacht de VVD Rijswijk van het College, naast een positief resultaat over 2019, een sluitende meerjarenbegroting voor de komende jaren.

En de VVD Rijswijk herhaalt nog maar eens de volgende uitgangspunten:

- Nee, wij gaan de belastingen niet verhogen. Wij vragen u nadrukkelijk het gevoerde beleid in de afgelopen jaren met betrekking tot bijvoorbeeld de OZB, niet te wijzigen.
- Ja, wij gaan wel investeren in onze lokale economie. Dat is goed voor de werkgelegenheid, de inkomsten van de gemeente en de uitgaven in het Sociaal Domein. Graag excellente dienstverlening aan ondernemers. Doorpakken in de Plaspoelpolder en het aanpakken van Oud Rijswijk.

- Nee, wij gaan niet door met de Cultuurmakelaar. Slecht idee en niet goed uitgevoerd!
- Ja, wij gaan bezuinigen op het Sociaal Domein. Steviger inzetten bij het onder controle krijgen van de inkoop, ook regionaal.
- Nee, wij gaan niet bezuinigen op handhaving en veiligheid.
- Ja, de prioriteit voor de boel op orde brengen. Maak dat ook goed zichtbaar in de begroting.
- Nee, wij gaan niet door met uitrollen van “het nieuwe inzamelen” naar twee wijken á €300.000,-.

Nog even speciale aandacht voor het Sociale Domein, altijd een politiek beladen onderwerp. Maar net als bij het immigratiebeleid en handhaving, speelt ook hier het draagvlak een rol. Burgers vinden het oké als de overheid er is voor mensen die echt niet zonder hulp zelf hun leven op orde kunnen brengen. Maar dat draagvlak verdwijnt als sneeuw voor de zon als de uitgaven hiervoor niet verstandig, doelmatig en effectief worden gedaan.

Daarom vragen wij of de controllerfunctie bij het Sociaal Domein op de juiste plaats is belegd binnen het ambtelijk apparaat en of de financiële afdeling en het College wel op tijd worden geïnformeerd? Is er wel voldoende vizier op het inkoop en op de prognoses van de zorgdruk? De VVD Rijswijk steunt maatregelen die noodzakelijk zijn om aan de voorkant interventies te plegen om op die wijze zwaarder, lees duurder, zorg te voorkomen. Maar dat doel heiligt niet iedere middel. Liever geen pilots en ook geen *quickscans* en onderzoekjes meer, maar gewoon gericht aan de slag!

De VVD Rijswijk kijkt uit naar de antwoorden van het College en heeft een aantal moties in voorbereiding voor de 2^e termijn.

Dank u wel Voorzitter.

Coen Sleddering

VVD Rijswijk